

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

בעניין:

המבקשים ובא כוחם

עו"ד מתן חודורוב

נגד

המשיב: היועץ המשפטי לממשלה

באמצעות ב"כ עו"ד בראון מרים

בעניינו של הקטין (להלן: "הקטין") - אפוטרופוס לקטין - עו"ד מאיה חונגר

בעניין חוק אימוץ ילדים, התשמ"א – 1981 (להלן: "חוק האימוץ")

החלטה

עניינה של החלטה זו בקשה לביטול הכרזה על הקטין כבר אימוץ ובקשה לחזור מהסכמה לאימוץ.

רקע והליכים קודמים

1. המבקשים (להלן: "האם" ו"האב" בהתאמה) הינם בני זוג, אזרחים ישראלים, יהודים, אשר קיימו בעבר מערכת יחסים רומנטית וכתוצאה ממנה נולד הקטין. ביום 10/2/2016 הקטין הוכרז כבר אימוץ ולאחר מכן, הועבר למשפחה המיועדת לאמצו.
2. המבקשת, אמו הביולוגית של הקטין, ילידת 1997, רווקה, המשרתת כיום בשירות צבאי סדיר בצה"ל ואילו המבקש, יליד 1998, רווק, ולגרסתו ממתין כיום לשירותו הצבאי.
3. כעולה מהבקשה והליכים קודמים, המבקשת גילתה אודות הריונה במהלך השבוע ה-33 להריון ובעקבות זאת פנתה לוועדה להפסקת הריון בבית החולים "קפלן" ברחובות להפסקת ההריון. בשים לב לכך שהיא נמצאה בשלב מתקדם של ההריון, נדחתה בקשתה.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

4. בנסיבות אלו, פנתה המבקשת לשירות למען הילד בירושלים וביום 9/12/2015 נפגשה עמה עובדת סוציאלית לחוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981 (להלן: העו"ס), הגב' גילה חוגי. בפגישה זו ביקשה המבקשת מהעו"ס לסייע לה למסור את הקטין לאימוץ למשפחה טובה.
5. כעולה מהתסקיר שצורף לבקשה להכרזה על הקטין כבר אימוץ בתיק אמצ' 16-02-16885, סירבה האם למסור כל פרט מזהה על אבי הקטין, למעט היותו יהודי, בן גילה לערך וכי אביו נפטר לאחרונה.
6. ביום 16/1/2016 נולד הקטין והמבקשת בחרה את שמו. למחרת ביקרה אותה העו"ס ובמסגרת הפגישה שהתקיימה, המבקשת עמדה על דעתה למסור הקטין לאימוץ ואף חתמה על הסכמתה לערוך לו ברית מילה.
7. ביום 24/1/2016, בהיותו בן 8 ימים, שוחרר הקטין מבית החולים והועבר לבית מעון "פעמונים", בית תינוקות הפועל בפיקוח ובהשגחת השירות למען הילד.
8. ביום 28/1/2016 חתמה האם על טופס הסכמה לאימוץ בפגישה שהתקיימה בנוכחות העו"ס ועו"ד מהאפוטרופוס הכללי, הגב' שירה גורדון. במסגרת פגישה קשה זו בכתה האם והוסבר לה הליך האימוץ על מלוא השלכותיו. על אף האמור, חזרה המבקשת על סירובה למסור פרט נוסף אודות אבי הקטין, אולם לאחר הסבר נוסף, הסכימה למסור פרטיו בדף שייכנס למעטפה סגורה, בהתאם להוראות סעיף 8ג (ג) לחוק אימוץ ילדים, התשמ"א – 1981 (להלן: "החוק").
9. בשל טעות סופר בתאריך הלידה של הקטין זומנה המבקשת פעם נוספת לחתימה על טופס ההסכמה ביום 3/2/2016.
10. משכך, הוגשה ביום 8/2/2016 בקשה להכריז על הקטין כבר אימוץ ביחס לאביו הלא ידוע, שכן אין בידי העו"ס כל אפשרות לברר את זהות אבי הקטין ולשאול עמדתו.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

11. ביום 10/2/2016 ניתן פסק דין והקטין הוכרז כבר אימוץ כלפי אב לא ידוע משהתמלאו התנאים לכך.

12. הנה כי כן, מתברר שחלפו אך 25 ימים מעת שנולד הקטין ועד שהוכרז הקטין כבר אימוץ. המדובר בפרק זמן קצר ובלתי סביר שאינו מאפשר איתורו ולכך אדרש בהמשך.

13. במקביל, במסגרת תיק אמצ' 16-02-16869, עתר ב"כ היועמ"ש להורות לעו"ס למסור את הקטין למשפחה שהביעה הסכמתה לאמצו אם וכאשר יוכרז כבר אימוץ בהתאם להוראות סעיף 12 ג לחוק וביום 8/2/2016 נעתרתי לבקשה.

14. ביום 18/2/2016 הועבר הקטין למשפחה המיועדת לאמצו בהתאם לסעיף 12 ג לחוק וביום 15/3/2016 נמסרה על כך הודעה לבית המשפט והתיק נסגר.

15. ביום 6/6/2016, כשהקטין כבן ארבעה וחצי חודשים לערך, הוגשה בקשת המבקשים לביטול ההכרזה כבר אימוץ וביטול ההסכמה לאימוץ. במסגרת הבקשה טען האב כי לא ידע דבר על לידת הקטין עד לאחרונה, עוד נטען כי לא התקיימו התנאים הקבועים בסעיף 13 (א)(1) לחוק. כך גם טענו המבקשים כי ניהלו מערכת יחסים רצינית במהלך שנים 2014-2015 אשר הסתיימה בין בעקבות פטירתם של אבותיהם של שני המבקשים במהלך חודשים ספורים. לגישתם, מעולם לא נערך בירור אמיתי אודות זהותו של אבי הקטין ומשכך, לא התקיימה עילת אימוץ כלפיו מכח סעיף 13 (א)(1) לחוק.

עוד הוסיפו המבקשים כי נוכח האמור ומששבו להיות בני זוג הם מבקשים לגדל הקטין במשותף במסגרת משפחתית אוהבת ולכן הוגשה הבקשה. בנוסף, עתרו המבקשים לביצוע בדיקת סיווג רקמות לאב והקטין.

16. משהתבקשה עמדת ב"כ היועמ"ש, הגיש ב"כ היועמ"ש בקשה לדחיית בקשת המבקשים על הסף בטענה כי חלף המועד להגיש בקשה לביטול הכרזת הקטין כבר אימוץ, שכן החוק אינו מתיר שיקול דעת לבית המשפט שעה שחלף המועד להגשת הבקשות. עם זאת, לא התנגד ב"כ היועמ"ש לביצועה של בדיקת סיווג רקמות לאב והקטין.

17. ביום 16/6/2016 הוריתי על ביצוע הבדיקה. מתוצאות הבדיקה התברר בוודאות כי המבקש הינו אבי הקטין התקבלו ביום 7/7/2016.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

18. בנוסף, הוריתי על מינוי אפוטרופוס לקטין ביום 23/6/2016. האפוטרופא לדין תמכה בבקשת ב"כ היועמ"ש לסילוק על הסף.

19. החלטתי מיום 11/7/2016

לאחר שהתקיים דיון לפניי, קבעתי שאכן כטענות ב"כ היועמ"ש והאפוטרופוס לדין הוראות החוק אינן מאפשרות לבית המשפט שיקול דעת להאריך המועדים שנקבעו בחיקוק כאמור בהוראות סעיפים 10 (א) לחוק ו-13 א (ג) לחוק. עם זאת וחרף האמור, נדחתה הבקשה לסילוק על הסף ונקבע שיש לבחון באם נעשו די נסיונות לאתר האב וככל שלא נעשו די נסיונות לאיתורו, לכאורה נראה שיש לבטל את פסק הדין שניתן על ידי משיקולי צדק בהתאם להוראות תקנה 201 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984 (להלן: התקנות). משכך, קבעתי שדין הבקשה לדחייה על הסף להידחות ויש לדון בבקשת המבקשים לגופה והתיק נקבע לדיון נוסף לפניי.

20. משניתנה החלטתי, המשיב והאפוטרופוס לדין הגישו שתי בקשות רשות ערעור לבית משפט מחוזי תיק אמ"ץ 1/16 ובמסגרתו טענו כי נוכח הוראות תיקון מספר 8 לחוק האימוץ שהתקבל בשנת 2010 נקבעו הוראות ביחס לסמכותו של בית משפט לביטול הכרזת קטין כבר אימוץ על פי העילה הקבועה בסעיף 13 (א)(1) לחוק. משכך, נטען כי הוראות סעיפים 13 א ו-10 לחוק נועדו למקרה כגון המונח לפניי ומשנקבע רף של 60 יום שלאחריהם אין רשאי עוד בית המשפט להידרש לבקשה לביטול, היה מקום לדחות הבקשה על הסף. עוד נטען שבמסגרת החלטתי היה עליי להידרש לבקשה לדחיית בקשת האם הביולוגית בנפרד מזה של האב הביולוגי, שכן בתוצאות ההליך כלפיה יש בכדי להשפיע על סיכויי ההליך ביחס לאב.

21. החלטת בית משפט מחוזי

בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 28/7/2016 קבעה כב' השופטת גאולה לוי כי דין הערעור להידחות, שכן טרם בוטל פסק הדין וניתנו הוראות דיוניות אך ביחס לבחינת הבקשה לגופה.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

עוד קבעה כב' השופטת לוין שהסוגיה שעומדת לפתחו של מותב זה הינה האם הייתה אפשרות סבירה לאתר האב, לזהותו, למצאו או לברר דעתו. כך גם הוסיפה כי:

"שאלה נכבדה היא האם מקום בו מתברר לעת מתן פסק הדין המכריז על קטין כבר אימוץ כלפי אב לא ידוע הייתה לאמיתו של דבר אפשרות סבירה לזהות או למצוא את ההורה כך שלא התקיים פטור מהמצאה לפי סעיף 277 לתקנות סד"א, עדיין פסק הדין עומד בתוקפו וניתן לבקש ביטול ההכרזה רק במסגרת סעיף 13 א לחוק האימוץ" (ראו ערעור אימוץ 1/16 עמוד 13 פסקה 33).

בנוסף, ציינה שיש לבחון באם סעיף 13 לחוק חל בביטול הכרזה שניתנה בזמנו כדין או שמא כל הכרזה כלפי אב לא ידוע באה בגדר הסעיף. בסופו של יום הורתה שככל שיימצא כי הייתה אפשרות סבירה לזהות את האב, על בית משפט להידרש לנפקות הכרזת הקטין כבר אימוץ כלפי האב.

בהתייחס לעניינה של האם, נקבע שנוכח הצהרת ההורים כי בדעתם לגדל הקטין יחד ומשלא הוכרעה בקשת האב, אין משמעות מעשית לסילוק בקשת האם על הסף.

22. החלטת בית משפט עליון

על החלטה זו הוגשו שתי בקשות רשות ערעור של האפוטרופוס לדין ושל ב"כ היועמ"ש. בבקשות שהוגשו נטען כי החלטת בית משפט מחוזי מאפשרת עקיפת הוראות החוק ופותחת פתח לביטול פסקי דין המכריזים על קטינים כבני אימוץ כלפי אב לא ידוע. עוד נטען כי שירותי הרווחה בצעו את כל הפעולות להן נדרשו לצורך איתור האב הביולוגי טרם הגשת בקשה להכרזה על הקטין כבר אימוץ, כקבוע בהוראות החוק.

בהחלטת בית משפט עליון מיום 18/8/2016 קבע המשנה לנשיאה, כבוד השופט רובינשטיין שבמקרה הנדון אין מקום להפנות להוראות תקנה 201 לתקנות. עם זאת, קבע כי תכלית התקנה מוצאת ביטוייה גם בהוראות תקנה 277 לתקנות וכי הקביעה לגבי הורה "שאינן אפשרות סבירה לזהותו או למצאו" היא מיסודות התקנה וככזו משתלבת בהוראות סעיף 13 (א) לחוק. לאור זאת, קבע כי יש לבחון במקרים מתאימים את קיומה או אי קיומה של ה"אפשרות הסבירה".

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

בנוסף קבע "שמקום שעולה שאלה לגבי התקיימותם של תנאי סעיף 13 (א)(1) לחוק לא תינעל במקרים מתאימים הדלת לבדיקה נוספת, כדי לברר את תחולתם של 60 הימים בסעיף 13 א (ג) ואולם על הבדיקה להיות קפדנית מאיון כמותה".
(ראו בע"מ 7243/16 ובע"מ 6262/16 עמוד 9, פסקה יז).

כבוד השופט הוסיף וציין כי בתי משפט יידעו שלא לפתוח הדלת כאשר חלילה עלולה טובת הקטין להיפגע.

עוד נקבע כי בחינת השאלה האם הייתה "אפשרות סבירה" לאתר את אבי הקטין צריכה להיעשות בזירות ובקפדנות רבה נוכח מורכבות הסוגיה.

בסופו של יום קבע כבוד השופט כי:

"על בית המשפט לענייני משפחה לשוב ולהידרש לכך מעיקרא ולבחון עובדתית היטב האם הייתה "אפשרות סבירה" לאתר את האב, בהתאם לחזקה שקבועה בחוק ועל סמך הנתונים שעמדו בזמן אמת בפני העובדת הסוציאלית שליוותה את האם, תוך בחינת כל שלב. בבחינת 60 הימים ראוי לבדוק אימתי הגיעה הידיעה בדבר ההריון והלידה לאב והיש לכך רלוונטיות" (שם, עמוד 11 להחלטה).

23. בשים לב להחלטות שניתנו, התקיימו במהלך הפגרה ולאחריה מספר דיונים נוספים, לרבות דיוני הוכחות, באשר לבחינת קיומה של אפשרות סבירה לאיתור האב.

24. דיון

כידוע, הוראות החוק שונו בתיקון מספר 8 בסעיף 13 א (ג) לחוק שם נקבע כי בקשה לביטול הכרזה על קטין כבר אימוץ ניתן להגיש תוך 60 יום מיום מסירת הילד למי שהסכים לקבלו לביתו בכוונה לאמצו או מיום ההכרזה על הקטין כבר אימוץ לפי סעיף 13 (א)(1) לפי המאוחר ובלבד שטרם ניתן צו אימוץ. עוד נקבע כי "חלפה התקופה האמורה בסעיף קטן זה והילד נשאר אצל מי שקיבלו לביתו בכוונה לאמצו או שניתן צו אימוץ, לא יהיה בית המשפט רשאי עוד לבטל את ההכרזה על הילד כבר אימוץ".

לפיכך, מקום בו בית המשפט אינו רשאי עוד לבטל את ההכרזה על הקטין כבר אימוץ, יש לבחון בהתאם להחלטת בית משפט עליון, את האפשרות הסבירה שהיתה לאתר את האב בזמן אמת.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

לעניין זה יש לציין את הוראות סעיף 13 (א)(1) לחוק הקובע כי באין הסכמת הורה, רשאי בית משפט להכריז על הקטין כבר אימוץ אם התקיימו אחד מאלה:
"אין אפשרות סבירה לזהות את ההורה למצאו או לברר דעתו; לעניין פסקה זו, חזקה שאין אפשרות סבירה אם ננקטו הפעולות המפורטות להלן, ובלבד שלא יעשה שימוש בפרטים שמסר הורה לפי סעיף 8 ג (ב):
(א) בדיקה במרשם האוכלוסין;
(ב) בדיקת מידע המצוי בידי רשויות הרווחה;
(ג) בדיקת קיומן של פניות אל רשויות הרווחה מצד אדם הטוען כי הוא הורה הילד או קרוב משפחה של הילד".

בנוסף, התקנה הרלוונטית הינה תקנה 277 (ב) לתקנות הקובעת כדלקמן:
"הורה שנפטר או שאין אפשרות סבירה לזהותו או למצאו, אין צורך לצינו בכתב הבקשה כמשיב ורשאי בית המשפט לקבוע, לפי בקשת המבקש, אם יהיה משיב במקום ההורה האמור ומי יהיה משיב בה".

25. בהתייחס לקיומה של אפשרות סבירה לאתר את האב, אכן כאמור נקבעה החזקה לעיל כאמור בהוראות סעיף 13. עם זאת, בבע"מ 5082/05 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני, פ"ד ס (3) 201 קבע כבוד הנשיא ברק מה ייחשב כאפשרות סבירה. לעניין זה קבע כי סבירות צריכה להיות כזו הנבחנת ברמה הנורמטיבית ולא כל מה שניתן מבחינה מעשית הוא אכן ראוי מבחינה ערכית.

26. משכך, קבע כי קיומה של אפשרות סבירה ייבחן על סמך מספר פרמטרים. לעניין זה קבע כי השיקול הראשון אותו על בית משפט לבחון הוא זכויות האב הביולוגי, שכן נקודת המוצא העיקרית היא הזכות הטבעית והראשונית של כל אחד מההורים הביולוגיים לגדל את ילדיהם.

27. עוד קבע כי שיקול מרכזי אחר אשר על בית משפט לבחון הינו שיקול טובת הילד. בעניין זה יש לקחת בחשבון לא רק טובתו החומרית, אלא גם טובתו החברתית והרוחנית. כך קבע כי נקודת המוצא הינה כי טובתם של קטינים לגדול אצל הוריהם הביולוגיים, כאשר עדיף גידול בבית הוריו הטבעיים על פני גידולו בבית אחר, כמו כן יש לקחת בחשבון את זכותו של כל קטין לזהות, לדעת מוצאו, מיהם הוריו וקרוביו הטבעיים.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

בנוסף, קבע כי יש לקחת בחשבון את צרכיו הרפואיים, הצורך למנוע חיתון אסור בין קרובי משפחה ואף אינטרסים חומריים שיש לקחת בחשבון.

שיקול נוסף אותו קבע כי יש לקחת בחשבון לעניין אפשרות סבירה לאתר האב הינו שיקול של טובת האם. לעניין זה קבע כבוד הנשיא ברק, כי לאם זכויות ואינטרסים המושתתים על הזכות לפרטיות ואוטונומיה אישית.

השיקול האחרון אותו קבע כי יש לקחת בחשבון בהתייחס לאפשרות הסבירה הינו האינטרס הציבורי אשר מחד תומך בידיעת זהות ההורים הביולוגיים. מנגד, המחיר החברתי הכרוך באיתור האב, לרבות אמצעי חקירה פולשיים החודרים את פרטיות האזרחים..

28. לאור זאת, קבע כבוד הנשיא ברק כי יש לערוך איזון ראוי בין האינטרסים. כאשר קבע שהשיקול הראשון הוא זכותו הטבעית של האב לגדל את בנו וכי יש לבחון את עוצמת הזיקה בין האב לקטין. מנקודת מבטו של הקטין יש לבחון מה הסיכויים שהאב אכן ירצה לגדלו ואילו מצד האם, יש לנסות ולהבין את המניעים לסרבנות האם. לעניין זה קבע כבוד הנשיא ברק כי:

"אין להסתפק בהצהרה סתמית של האם על "אב בלתי ידוע" או בסירוב האם לגלות את זהות האב, אלא יש לעשות מאמץ כדי לעמוד על המניעים להסתרת זהות האב, כדי לשכנע את האם לחשוף את זהותו. כאשר סרבנות האם נובעת מחששות כנים כי חשיפת דבר ההריון והלידה מסכנת את מעמדה החברתי ואת עתיקה, יש להעניק לרגשות האם משקל ממש"
(שם עמוד 224, פסקה 39).

29. עוד נקבע כי יש להביא בחשבון את משך הזמן שנדרש לצורך איתור האב מבחינת היקף הזמן בחייו של הקטין; אפשרות הפגיעה בצדדים שלישיים עקב החיטוט בחייהם והמחיר החברתי הכרוך בבילוש אחר אזרחים תמימים והתחקות אחריהם.

30. בעניין הנדון, שני הצדדים הפנו לפסק דין זה במסגרת דיון שהתקיים לפניי ביום 21/8/2016. אשר על כן ובנסיבות העניין פרשנות ראויה של החזקה הקבועה בדין באשר לקיומה של אפשרות סבירה לאתר את האב, תהיה ברוח השיקולים שנקבעו על ידי כבוד השופט ברק בפסק הדין לעיל ואלו יבחנו לאורן.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

31. מן הכלל אל הפרט

משכך, עליי לבחון האם במקרה שלפניי היתה אפשרות סבירה לאתר את האב.

מהדיון שהתקיים לפניי התברר שהמבקשים היו חברים תקופה של מספר חודשים מחודש דצמבר 2014 לערך עד לחודש יוני 2015 אז נפטר אביו של המבקש ובעקבות משבר שפקד את זוגיות הצדדים, נפרדו השניים.

לאחר מספר חודשים, התברר כי האם נכנסה להריון בלתי מתוכנן וגלתה אודות ההריון בשבוע ה- 33 לערך. פניותיה לבצע הפלה לא נענו ומשכך, הופנתה לביצוע הפלה תוך כדי שהיא מסרבת למסור פרטי האב.

מהתסקיר שצורף לבקשה להכרזה על הקטין כבר אימוץ כי האב לא ידע דבר על כניסתה של האם להריון, לא היה שותף להליך ולהחלטה ומעולם לא ניתנה לו כל אפשרות לקבל את יומו בנוגע להליך. במצב דברים זה ונוכח זכותו הטבעית והבסיסית של האב, לגדל את בנו הקטין, מצופה היה מהעובדת הסוציאלית לעשות מאמצים מוגברים לאתר האב ולהסביר לאם על זכויותיו הבסיסיות.

אכן, כפי שנטען הוראות החוק באשר לקיומה של אפשרות סבירה לאתר האב ברורות הן.

לעניין זה קובע החוק כי חזקה שאין אפשרות סבירה לאתר האב במקרים הבאים:

א. בדיקה במרשם האוכלוסין- לעניין זה העיד בפניי מר מאיר אמסלם, מנהל גנזך מרכזי במשרד הפנים ורשם האימוצים. מחקירתו מסתבר כי חרף המידע שהתקבל אודות האב, דהיינו גילו, העובדה שאינו מתגורר באותה העיר של האם ועובדת פטירתו של אביו, אין די במידע זה בכדי לאתרו במרשם האוכלוסין.

מר אמסלם הסביר באופן מפורש שללא שם משפחה ועיר, אין באפשרות מרשם האוכלוסין לאתר האדם.

ב. מידע המצוי בידי רשויות הרווחה- בעניין זה הצהירה העו"ס כי לא היה בידיהם כל מידע שיש בו בכדי לסייע לאיתור האב.

ג. בדיקת קיומן של פניות אל רשויות הרווחה מצד אדם הטוען כי הוא הורה הילד או קרוב משפחה של הילד- במעמד הדיון טענה העו"ס כי לא פנה ללשכה אף אדם שחיפש תינוק שנולד. עם זאת, לא התרשמתי שבשום שלב ניתנה לאב אפשרות לחפש הקטין בשים לב לפרק הזמן שחלף מעת לידתו ועד הכרזתו כקטין בר אימוץ ואפרט להן.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

32. המועדים טרם ההכרזה

אציין שוב את המועדים הרלוונטים טרם ההכרזה

א. ביום 16/1/2016 נולד הקטין.

ב. ביום 24/1/2016 שוחרר הקטין מבית חולים והועבר למעון "פעמונים".

ג. ביום 8/2/2016 הוגשה בקשה להכריז על הקטין כבר אימוץ ביחס לאביו הלא ידוע.

ד. ביום 10/2/2016 ניתן פסק דין לפיו הוכרז הקטין כבר אימוץ כלפי אב לא ידוע.

עיון בפרק הזמן שחלף מאז לידת הקטין ועד להכרזה עליו כבר אימוץ מלמד שחלפו 25 יום בלבד!

המדובר בפרק זמן קצר, בלתי סביר ובלתי הגיוני בו אמור אב לא ידוע לחפש את בנו שנולד. לא ברור מדוע אצה לרשויות הדרך למהר ולהכריז על הקטן כבר אימוץ, שכן פתרון לקטין ניתן מבעוד מועד, עת הושם בהתאם לסעיף 12 ג לחוק, אצל משפחה המיועדת לאמצו.

33. נראה שמקום בו עסקינן באב לא ידוע, היה על רשויות הרווחה לפעול בפרק זמן מרווח יותר בטרם יעתרו בבקשה להכריז על הקטין כבר אימוץ, שכן ברור שאין לכל אב, קל וחומר אב לא ידוע, כמעט כל אפשרות לאתר את ילדו תוך פחות מ- 30 יום עוד ראוי לעשות אבחנה בין מקרה בו האב ידע על קיומו של בנו, אולם האם בחרה שלא למסור פרטיו לבין מקרה בו האב לא ידע כלל על קיומו של הקטין שאז, יש לקבוע לוח זמנים נרחב יותר על מנת לאפשר לו לגלות העניין אם בכלל ואז לפעול בהליך מתאים. יודגש כי פרק זמן קצר שכזה לא לוקח בחשבון את האפשרות לאתר את הקטין, כלום סבור המשיב שניתן לאתר את הקטין תוך 25 יום. פרק הזמן הקצר כל כך שחלף מלמד שלא ניתנה לאב הזדמנות אמיתית לאתר את הקטין ואין זה משנה כלל וכלל אם בסופו של יום, היה מספיק לאתרו בפועל. העובדה שרשויות הרווחה נמנעו מלהעניק לאב זמן סביר לאיתור הקטין מלמדת על אי עמידה בתנאי סעיף 13 (א)(1)(ג) לחוק, די בה בכדי לקבוע שהיתה אפשרות סבירה לאתרו והרשויות נמנעו מלעשות כן.

34. אשר לפרק הזמן הסביר במסגרתו יש לאפשר לאב לאתר את ילדו הקטין, יש לקבוע שפרק הזמן אותו על הרשויות להמתין בטרם תוגש בקשת ההכרזה במקרה מהסוג הנדון, יילמד באנאלוגיה מהוראות סעיף 13א (ג) לחוק, דהיינו 60 יום ומקום בו עסקינן באב שאינו ידע כלל על קיומו של ילדו ראוי לאפשר פרק זמן רב יותר ולכל הפחות 90 יום.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

35. למשיב לא היה הסבר מניח הדעת מדוע מיהר ופעל בפרק זמן זה ותוך פחות משלושים יום, בקשה להכריז על הקטין כבר אימוץ בטרם תתאפשר אפשרות הגיונית וסבירה לאתר הקטין. ככל שיטען המשיב כי מיהר להגיש הבקשה לאור טובת הילד, אשיב כי מענה לכך הינו פעולה באמצעות סעיף 13 ג לחוק שמאפשר העברת הקטין למשפחה המיועדת לאמצו מבלי שיטולטל.

36. משכך, די בכך בכדי לקבוע שהיתה אפשרות סבירה לאתר את האב נוכח הפגם בהליך. המדובר בפגם היורד לשורשו של ההליך, שכן כפי שציינתי לעיל, לא ייתכן שתוך פחות מ-30 יום תבקש המדינה להכריז על קטין שנולד כבר אימוץ ומבלי שיינתן פרק זמן סביר להורה הלא ידוע לפעול על מנת שיוכל לאתר בעצמו את הקטין.

37. במצב דברים זה, כאשר מדובר בבקשה להכריז על קטין כבר אימוץ, טוב יעשו מחלקות הרווחה באם ימתינו 60 יום במקרה בו אב יודע על קיום הקטין ו-90 יום, בטרם ינקטו בהליך דרקוני כל כך כלפי אב לא ידוע ומבלי שיהיה לו פרק זמן סביר לפעול לצורך איתור הקטין ומציאתו, שכן משמעות ההכרזה ברורה לכל, משמעה מסירת הקטין למשפחה המיועדת לאמצו תוך כדי הפסקת כל כל החובות והזכויות כלפי הקטין ובמקום זה על הרשויות לנהוג במלוא הזהירות המתבקשת תוך כדי שקילת זכויות כלל הצדדים לרבות זכויות ההורה הבלתי ידוע.

38. כל שלא יעשו כן רשויות הרווחה, הרי שמדובר בפגם בהליך המצדיק ביטולו, דהיינו ביטול ההכרזה על הקטין כבר אימוץ.

39. הסבר מפורט לאם על השלכות ההליך

בנוסף ובשים לב למשמעות ההליך על רשויות הרווחה, לפרט לאם את מלוא המידע הנדרש לצורך קבלת החלטה מושכלת על ידה. לעניין זה יצוין כי יש לקרוא את הוראות סעיף 13 (א)(1) לחוק ותקנה 277 יחד עם הוראות סעיף 8 ב לחוק המפרט שעניינו מתן מידע והסברים לפני קבלת הסכמה למסירת ילד לאימוץ ואין לקבוע שבעמידה בחובה המצומצמת הקבועה בסעיף 13(א)(1) לחוק בצעו רשויות הרווחה מלאכתן במלואה ואנמק.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

40. סעיף 8 לחוק קובע שעל עובד סוציאלי לפי חוק האימוץ המטפל בקבלת הסכמת הורה למסירת ילדו לאימוץ להביא לידיעתו בין היתר את הפרטים הבאים:

משמעות האימוץ, לרבות השפעותיו הרגשיות האפשריות של האימוץ ושל הסכמה למסירת הילד לאימוץ.

המשמעות המשפטית של ההליך, תוצאותיו המשפטיות של האימוץ וההסכמה למסור הילד לאימוץ.

החשיבות שיש למסירת פרטים של ההורה השני והאפשרות למסור פרטים כאמור למטרות מסוימות בלבד כאמור בסעיף 8ג. (הדגשה שלי- ע.ג.)

41. במקרה הנדון, לא שוכנעתי שכל ההסברים נמסרו כדבעי למבקשת. לא התרשמתי שהוסבר לה כראוי אודות חשיבות מסירת הפרטים אודות ההורה השני.

העו"ס לא נחקרה נוכח מצבה הרפואי. עם זאת היא נכחה בדיון הראשון, שם ציינה כי הוסבר למבקשת שזו זכות הילד לדעת מי האבא והדבר חשוב לו. אומנם, בתסקיר שהגישה העו"ס טרם הכרזת הקטין כבר אימוץ הוסיפה וציינה כי הסבירה למבקשת שיש לשמוע את עמדתו של האב. אולם לא התרשמתי כי בשלב כלשהו הוסבר לאם אודות זכויותיו של האב.

לעניין זה העידה עו"ד שירה גורדון, אשר החתימה את האם על כתב הסכמת הורה למסירת ילדו לאימוץ כאשר נשאלה אודות השאלות שנשאלה המבקשת ביחס לאב הביולוגי במעמד החתימה כי:

"לפני הפגישה גילה הסבירה לי שהאם לא מוכנה למסור את שם האב. במעמד הפגישה גילה שוב שאלה אם היא רוצה למסור את שם האב, היא השיבה באופן נחרץ לא. הסברנו שיש חשיבות למסור את שם האב שיהיה בתיק האימוץ. ולבסוף האם כן רשמה את שם האב והכניסה למעטפה. גילה הסבירה לה שחשוב למסור את שם האב שזה נכון שהילד ידע ויכיר...היא אמרה לא, זה נגמר..."

הנה כי כן, אף מדברי העו"ד עולה כי זכויות האב לא נשקלו כלל וכלל ולא הובאו לידיעת האם בשום שלב ומדובר במידע רלוונטי שעשוי היה להשפיע על עמדתה.

עוד אוסיף כי נראה שבנסיבות העניין המדובר בהסבר הכרחי, שכן ראוי לאבחן בין המקרים השונים, מקום בו האב לא ידע כלל אודות קיומו של ילדו בעת הליך ההכרזה על הקטין כבר אימוץ, מצופה מהעובדת הסוציאלית לנקוט משנה זהירות ולהסביר לאם אודות משמעות ההליך והחשיבות במסירת פרטי האב ואודות זכויותיו כלפי ילדו הקטין. אכן, תמיד חשוב לפרט ולהסביר לאם אודות פרטי האב, אולם מקום בו האב ידע

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

על קיומו של הקטין והתנער ממנו, כפי שארע בעובדות שתוארו בבע"מ 5082/05 שונה ממצב בו האב לא ידע כלל על קיומו של הקטין, שאז מצופה מהעובד הסוציאלי לנקוט משנה זהירות ולהסביר לאם "ברחל בתך הקטנה" אודות זכויות האב אשר לא ידע כלל על קיומו של ילדו והאפשרויות העומדות לפניו מקום בו ידע על כך.

במצב כזה על העובד הסוציאלי לשטוח בפני האם את כל האפשרויות לרבות כלל ההשלכות של מסירת הקטין כבר אימוץ ללא שידע האב על כך. כך גם נדרש העובד הסוציאלי להבהיר לאם אודות זכויותיו הטבעיות של האב לגדל את ילדו בעצמו ומקום שבו לא הוסברו הדברים כראוי, די בכך בכדי לקבל הטענה לפיה היתה אפשרות סבירה לאתר האב ולא נעשה כן, שכן יכול והאם היתה מתרצה ומיוזמתה מנדבת את פרטי האב ואין בעובדה שהיתה חד משמעית בסרובה באותה העת בכדי להצדיק אי מתן הסבר הכרחי.

בעניין הנדון, לא התרשמתי שאכן נעשתה אבחנה שכזו על ידי העובדת הסוציאלית. כל שציננה היה כי הוסבר לאם אודות החשיבות במסירת המידע ביחס לקטין ולא ביחס לאב.

42. בעניין הנדון לא התרשמתי שאכן היה נסיון אמיתי להתחקות אודות סירובה של האם למסור פרטי האב והעו"ס הסתפקה בתשובה לפיה הדבר עלול לסבך אותו ואותה. העו"ס לא בררה כיצד הדבר עלול לסבך ומה עומד למעשה מאחורי מניעי האם ונראה כי לא בוצע כל בירור מעמיק בעניין.

במעמד הדיון מסרה האם גרסה אחרת אודות סרובה למסור פרטי האב. בעדותה טענה כי סרבה למסור הפרטים כי היתה בבלבול נוכח הידיעה המאוחרת אודות ההריון וההבנה כי אינה יכולה לבצע הפלה. עוד העידה שהוסבר לה כי אינה מחוייבת למסור פרטי האב ונשאלה באם מוכנה למסור עליו פרטים. בנוסף, הוסיפה כי מסרה הקטין לאימוץ נוכח המצב בו היתה והיותה ילדה מפוחדת שחששה לגדל הילד בעצמה ונלחצה מהסיטואציה וחששה מתגובתו של אחיה.

נראה כי פרטים אלו לא בוררו די הצורך על ידי העובדת הסוציאלית, שכן אחרת היה מדווח על כך בתסקיר שהוגש ביום 3/2/2016. יכול שככל שהיה נעשה נסיון מעמיק להתחקות אודות נסיבות סירובה של האם למסור פרטי האב, היתה מתרצה ומוסרת המידע לעובדת הסוציאלית.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

עוד אוסיף שגם מעדותה של עו"ד שירה גורדון עולה כי לא נעשה ניסיון להתחקות במסגרת המפגש עימה בו החתימה האם על טופס הסכמה אודות הנסיבות שהובילו לסירוב מסירת פרטי האב.

כפי שצינתי לעיל, עורכת הדין שירה גורדון העידה כי האם סרבה למסור פרטי האב והתרצתה למוסרם אלך לצורך סעיף 88 (ב) לחוק. עם זאת וכעולה מעדותה, בשום שלב לא הוסבר לאם דבר אודות זכויותיו של האב הביולוגי לדעת על קיומו של בנו. עוד התרשמתי שגם בשלב זה לא נעשה כל ניסיון אמיתי לברר מדוע סרבה האם למסור פרטיו.

לעניין זה קבע כבוד השופט ברק כי " אין להסתפק בהצהרה סתמית של האם על אב בלתי ידוע או בסירובה לחשוף זהותו ו"יש לעשות מאמץ כדי לעמוד על המניעים להסתרת זהות האב, כדי לשכנע את האם לחשוף זהותו" (בע"מ 5082/05, פסקה 29).

בעניין הנדון, לא נעשה כן ונראה כי רשויות הרווחה הסתפקו בהצהרה סתמית של האם.

43. אוסיף כי העובדה שהאם הסכימה למסור פרטי האב לצורך סעיף 88 (ב) לחוק לאחר הסבר העובדת הסוציאלית, מלמדת שיכול והאם היתה מתרצה לו היתה מקבלת הסבר אודות זכויות האב ולו היה נעשה ניסיון אמיתי לחשוף זהותו.

44. בנוסף, יש לקחת בחשבון את העובדה שאמה של המבקשת (להלן: "הסבתא מצד האם") היתה שותפת סוד. הסבתא באותה תקופה היתה שקועה באבלה על בעלה והתקשתה להתמודד עם עובדת הריונה של בתה.

כאשר נשאלה הסבתא מצד האם מדוע לא שתפה את בני משפחת האב אודות ההריון והלידה השיבה כי:

"הייתי מאוד כעושה. הייתי עסוקה עם האבל של בעלי, לא חשבתי באותו רגע על זה, הלוואי והייתי חושבת...הייתי ממורמרת באותה תקופה. הייתי כעושה, היא היתה בת 17. בגלל שגיליתי מאוחר. בגלל שלא הייתי מספיק עירנית, אני מאשימה את עצמי...אני הייתי רוצה לבקש סליחה שתמכתי בה. מההתחלה לא הייתי צריכה לתמוך באימוץ הזה"

(עמוד 3 לפרוטוקול, מיום 11/9/2016).

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

נראה כי גם הסבתא שאבדה את בעלה מספר חודשים היתה באותה עת בסערת רגשות וכעדותה התקשתה להתמודד עם הסיטואציה.
במצב דברים זה, נראה כי היה על העו"ס לפי חוק האימוץ ליתן הסבר גם לסבתא אודות ההשלכות של האימוץ לרבות ההשלכות כלפי האב.
לעניין זה יש להוסיף את עדות העו"ס באשר לקיומה של הפגישה היחידה, ככל הנראה, בה נכחה האם כעולה מהתסקיר:

"רוב הפגישה אמה לא דברה הרבה, ניכר שהיא עדיין בהלם כי בתה הקטנה נכנסה להריון, הביעה צער שלא יכלה למנוע מבתה להיות במצב זה. יחד עם זה הביעה תמיכה ואהבה לבתה. התרשמתי כי יש קשר קרוב וחם ביניהן..."
(עמוד 3 לתסקיר מיום 3/2/2016)

לאור זאת וכאשר הסבתא היתה שותפת סוד וקרובה לבתה, היה מצופה מהעו"ס לפי חוק האימוץ להסביר באופן מקיף את השלכות הליך האימוץ לרבות ההשלכות כלפי האב ולא רק ביחס לקטין גם למבקשת שהיתה כבת 19 וגם לאמה שליוותה אותה, היתה שותפת סוד וכפי שציינה העו"ס, היתה בהלם מהמצב אליו נקלעה המבקשת. לא התרשמתי שכך נעשה, לא ניתנו הסברים מספקים לא לאם ולא לסבתא אודות זכויות האב ואודות החשיבות במסירת פרטיו. כעולה מהתסקיר, לא נעשה כל ניסיון לפנות לסבתא ולבקש ממנה למסור את פרטי האב לאחר הסבר מקיף אודות החשיבות שבדבר.
יכול ולו היתה עושה כן העו"ס והסבר כזה היה ניתן מפי הסבתא למבקשת היתה מתרצה ומוסרת פרטי האב והצדדים לא היו נקלעים להליכים בתיק שבפניי.

לעיתיד, אך ראוי שכל ההסברים אודות זכויות האב יינתנו לאם המבקשת למסור ילדה לאימוץ וכן יינתנו לסביבה הקרובה התומכת באם והמלווה אותה בשלבי האימוץ, קל וחומר כאשר מדובר באם המבקשת והקשר בינן חם ואוהב ומשלא ניעשה כן, נראה שאף בשלב זה, לא נעשו כל הנסיונות לאיתור האב.

45. אומנם לטענת המשיבים אין לכפות על האם למסור המידע אודות האב או לנסות לשכנע אותה לעשות כן וזו גם דעתו של מותב זה. עם זאת, יש לפרוס בפני האם והמעגל הקרוב הסובב אותה את מלוא המידע אודות הליך האימוץ, השלכותיו, זכויות הקטין וכן יש לקחת בחשבון גם את זכויות של אב בלתי ידוע, מה שלא נעשה במקרה הנדון. כל זאת, על מנת שהאם תקבל את כל המידע הרלוונטי ותוכל לקבל החלטה מושכלת על בסיס המידע המונח לפניה.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

46. המשיבים הוסיפו וטענו כי על רשויות הרווחה לפעול בשקידה סבירה לאיתור הורה שזהותו אינה ידועה ולא חובה מוחלטת לעשות כל שניתן כדי לגלות את זהותו של אותו הורה ולעניין זה הפנו לע"א 778/09 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני פ"ד סג (3). לכך אשיב, שאכן אין מדובר בחובה מוחלטת אולם חובה סבירה מחייבת הצגת מלוא המידע הרלוונטי בפני האם ובני משפחתה שבסוד העניינים עימה תוך כדי מתן הסבר ראוי אודות זכויות האב. כפי שציינתי לעיל, מקום בו האב כלל אינו יודע על קיומו של ילדו הקטין, מדובר בחובה מוגברת של מתן הסבר אודות זכויות האב לדעת על קיומו של בנו ולבחור בזכות לגדלו ככל שהאם אינה מעוניינת בכך.

47. אשר על כן ובשים לב לאמור לעיל, חרף החזקה הקבועה בסעיף 13 (א)(1) לחוק, הרי שחזקה זו אינה יכולה לדור לבד וקיומה מותנה בעמידה בכלל התנאים שנקבעו בסעיף 8 בחוק לרבות הוראות סעיף 8ב (2) (4) ו-8 (ב)(6).

48. בנסיבות אלו, קיומה של החזקה בסעיף 13 (א)(1) לחוק מותנה בקיומם של התנאים המקדימים שנקבעו בסעיף 8 לחוק, לרבות:

- א. בירור עם האם אודות הנסיבות שהובילו להסתרת זהות האב.
 - ב. הסבר מקיף אודות זכויותיו של האב לדעת אודות קיומו של ילדו הקטין. לעניין זה יודגש וכפי שציינתי לעיל כי מקום בו האב אינו יודע כלל על קיומו של ילדו, מדובר בחובה מוגברת של מתן הסבר ראוי לאם אודות זכויותיו הטבעיות ועל תוצאותיה האפשריות של ידיעה או אי ידיעה כלפיו.
 - ג. בירור עם המעגל הקרוב לאם (ככל שמדובר באנשים שותפי הסוד) אודות הסירוב למסור פרטיו והתחקות אחר הנסיבות, שהביאו את האם לכך.
- (להלן: "התנאים המקדימים").

במקרה הנדון, הוכח די הצורך שרשויות הרווחה לא עמדו בתנאים המקדימים.

אשר על כן, משלא עמדו רשויות הרווחה בתנאים הללו די בכך בכדי לקבוע שלא הוכחה החזקה כראוי. משכך, אני קובעת שנוכח אי העמידה בתנאים המקדימים שקבעתי לעיל, די בכך בכדי לקבוע כי היתה אפשרות סבירה לזהות את ההורה טרם הכרזה על הקטין כבר אימוץ.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

49. אומנם בהחלטתי מיום 11/7/2016 קבעתי כי אין בהוראות סעיפים 10 ו-13 לחוק בכדי לסייע למבקשים. עם זאת, בבע"מ 6243/16 ובע"מ 6262/16 שעניינן כאמור, בר"ע על החלטת בית המשפט המחוזי בבר"ע שנדונה על החלטתי לעיל, קבע כבוד המשנה לנשיאה:

"כי במקום שעולה שאלה לגבי התקיימותם של תנאי סעיף 13(א)(1) לא תינעל במקרים המתאימים הדלת לבדיקה נוספת, כדי לברר את תחלתם של 60 הימים בסעיף, 13 א(ג). ואולם על הבדיקה להיות קפדנית מאין כמוה, כדי למלא אחר רצון המחוקק, וכמובן לחלוף הזמן בהעלאת הבקשה יש רלוונטיות רבה גם בהקשר טובת הקטין, שיקול ראש וראשון לכל" (עמוד 11, פסקה יז להחלטה).

50. משכך והואיל ולא התקיימו התנאים המקדימים, לצורך החלתה של החזקה הקבועה בהוראות סעיף 13 (א)(1) לחוק, די בכך בכדי לאפשר למבקשים לעבור את המשוכה נוכח החזקה הקבועה בסעיף.

לאור זאת ובשים לב לכך שהרשויות לא עמדו בכל התנאים המקדימים לרבות משך הזמן שלא איפשר כלל איתור האב, אני קובעת שמדובר בפגם היוורד לשורשו של ההליך ויש בו בכדי להצדיק ביטולו.

51. אכן, בפסיקה נקבע כי אף אם לא התקיימה עילת אימוץ יש לבחון את השיקולים שיפורטו להלן ואין די באי קיומה של עילת אימוץ כלפי האב בכדי לבטל ההכרזה על הקטין כבר אימוץ (ראו בעמ' 778/09 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני, פ"ד סג (3) שם נקבע שעל בית משפט לבחון טובת הילד, שהינו השיקול העיקרי שעל בית משפט לבחון, זכויות ההורה הביולוגי וזכויות ההורים המאמצים).

52. עם זאת, מקום בו עסקינן בפגם היוורד לשורשו של הליך, הרי שההליך הוא פגום באופן המצדיק ביטולו, שכן הרשויות לא פעלו בהתאם להוראות סעיף 13 (א) לחוק וסעיף 8 לחוק וכן תקנה 277 לתקנות ולכן, די בכך בכדי לקבוע שמקום בו מסירת הקטין לא בוצעה כדין ולא בהתאם להוראות החוק והתקנות, נוכח קיומה של אפשרות סבירה לאתר ההורה, הרי שמסירת הקטין אינה כדין ולכן, **די בכך בכדי לקבוע שלא חלפו 60 יום מיום מסירת הילד למי שהסכים לאמצו.**

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

53. לתוצאה דומה ניתן להגיע אף דרך הוראות סעיף 13 א (ג) לחוק ואפרט, שכן זה המקרה המתאים בכדי לברר את תחולתם של 60 הימים הקבועים בסעיף 13 א לחוק.

54. הוראות סעיף 13א לחוק שכותרתן "ביטול הכרזה על ילד כבר אימוץ קובעות:

"(א) הוכרז ילד כבר אימוץ לפי סעיף 13 (א)(1) וביקש הורהו לבטל את ההכרזה לגביו, יורה בית המשפט על ביטול ההכרזה ועל מסירת הילד להורה, אם שוכנע כי ההורה מעוניין לגדל את הילד..."

...(ב)

(ג) בקשה לביטול הכרזה לפי סעיף קטן (א) ניתן להגיש בתוך 60 יום מיום מסירת הילד למי שהסכים לקבלו לביתו בכוונה לאמצו או מיום ההכרזה על הילד כבר אימוץ, לפי סעיף 13 (א)(1), לפי המאוחר, ובלבד שטרם ניתן צו אימוץ; חלפה התקופה האמורה בסעיף קטן זה והילד נשאר אצל מי שקיבלו לביתו בכוונה לאמצו או שניתן צו אימוץ, לא יהיה בית משפט רשאי עוד לבטל את ההכרזה על הילד כבר אימוץ."

55. המשיבים טענו כי משקבע המחוקק בתיקון מספר 8 לחוק כי בית משפט אינו רשאי עוד לבטל את ההכרזה על הילד כבר אימוץ, אין עוד לבית משפט שיקול דעת ולא ניתן להאריך המועד אף לא מטעמים מיוחדים שיירשמו.

56. במקרה שלפניי הבקשה לביטול הכרזה על הקטין כבר אימוץ הוגשה לתיק ביום 6/6/2016. בתגובה לבקשה טענה ב"כ היועמ"ש כי לאור העובדה שהקטין נמסר למשפחה המיועדת לאמצו ביום 18/2/2016, חלפו 110 ימים, מעל ומעבר למועדים שנקבעו בחוק ולכן אין לבית משפט שיקול דעת כלל באשר להארכת המועדים ולכך כיוון המחוקק בתיקון מספר 8 לחוק שנחקק לאחר פרשת תינוק המריבה ובעקבותיה (ראו בע"מ 377/05-פלונת ופלונת ההורים המיועדים לאימוץ הקטין נ' ההורים הביולוגיים, פ"ד ס (1) 124-להלן: "פרשת תינוק המריבה).

57. אכן, בית משפט אינו רשאי להאריך המועדים. עם זאת וכפי שקבע כבוד השופט רובינשטיין, כאשר עולה שאלה לגבי התקיימות תנאי סעיף 13(א)(1) לא תינעל הדלת לבדיקה נוספת.

58. מכאן, שיש לבחון מהו מקרה מתאים בו על בית המשפט לאפשר פתיחת הדלת.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

ברי, כי לא תמיד תיפתח הדלת לאב המבקש לבטל את ההכרזה על הקטין כבר אימוץ ורק במקרים מתאימים, חריגים ומצומצמים תיפתח דלת זו וגם אז תיפתח במשורה, תוך כדי בחינת טובת הקטין, זכויות ההורים וזכויות ההורים המאמצים נוכח כיבוד רצון המחוקק.

59. התנאים לבחינת קיומם של 60 הימים

- א. האם עולה שאלה באשר להתקיימותם של התנאים בהתאם להוראות סעיף 13 לחוק?
- ב. ככל שהתשובה לשאלה הקודמת חיובית, יש לבחון מהו פרק הזמן שחלף ממועד שנודע לאב על קיומו של ילדו ועד המועד שהוגשה הבקשה.
60. כפי שפורט לעיל וחרף קיומה של החזקה, קבעתי כי היתה אפשרות סבירה לאתר את האב. לפיכך, ברי כי לא התקיימה עילת אימוץ כלפי האב כאמור הוראות 13 לחוק.
61. במצב דברים זה, יש לבחון את פרק הזמן שחלף ממועד ידיעת האב על קיומו של בנו ועד למועד הגשת הבקשה.

פרק הזמן שחלף ממועד ידיעת האב על קיומו של בנו ועד מועד הגשת הבקשה

62. לטענת המבקשים נודע לאב לראשונה על קיומו של בנו ועל העובדה שנמסר למשפחה המיועדת לאמצו לראשונה ביום 27/5/2016. הבקשה לביטול הכרזה הוגשה לתיק ביום 6/6/2016, כעשרה ימים לאחר מועד ידיעה נטען.
63. מנגד, טען ב"כ היועמ"ש בתגובתו וכך גם כלל המשיבים בסיכומיהם כי סביר שהמבקש ידע אודות קיומו של ההריון ונמנע מלהיות בקשר עם המבקשת והקטין וכך גם נטען בסיכומים עת נטען כי קיים ספק שהאב ידע על קיומו של הקטין רק בסוף מאי 2015, שכן כעולה מעדות המבקשים בקשו להתחתן ולא תמיד השתמשו באמצעי מניעה, אין שום הגיון בכך שאף אחד לא שם לב לקיומו של ההריון ולאור נסיונותיה של המבקשת ליצור קשר עם המבקש דרך חברו הטוב (להלן: "החבר").
64. האפוטרופוס לדין לקטין קטין טענה בסיכומיה כי קיימות סתירות רבות בסיפור, כך ביחס למקום היכרות הצדדים, התחמקות המבקשים ועדים מטעמם ליתן תשובות

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

ונסיונם להסתתר תחת מעטה של "מצב נפשי". כן טענה שלא ברור מדוע הוצג מצג שווא בפני החבר, עת נטען כי המבקשת ספרה לו שהיא מגדלת הקטין על אף שנמסר לאימוץ.

65. מהעדויות שהתקיימו בפניי עולה התמונה הבאה באשר לקשר בין בני הזוג, הפרידה

ונסיבות ידיעתו של המבקש אודות קיומם של ההריון והקטין

ככל הנראה הצדדים החלו בקשר הזוגי ביניהם במהלך חודש דצמבר 2014, לאחר שצורפה המבקשת לקבוצת וואצאפ בה היה המבקש חבר ובין לבין נרקם ביניהם קשר רומנטי.

לאחר מספר חודשים של זוגיות בין הצדדים נפטר אביה של המבקשת במהלך חודש פברואר 2015 ולאחר מכן, בחודש יוני 2015, כארבעה חודשים לאחר מכן, נפטר גם אביו של המבקש. הקשר הזוגי לא צלח את שני האסונות שארעו לצדדים והם נפרדו. כאמור לעיל, המבקשת גלתה באופן ודאי רק בשבוע 33 שהיא בהריון ואז בקשה לבצע הפלה ולהתגייס לצה"ל.

לאחר שהתברר למבקשת שאינה יכולה לבצע הפלה נוכח גילו המתקדם של ההריון, בקשה למסור התינוק שנולד ביום 16/1/2016 לאימוץ, כך עשתה והקטין הוכרז כבר אימוץ ביום 10/2/2016.

ככל הנראה לאחר שהשאירה המבקשת את הקטין בבית החולים מתוך כוונה למסור אותו לאימוץ, החלו לקנן בה הרהורי חרטה, אז פנתה בסוף חודש ינואר 2016 לחברו הטוב של המבקש (להלן: "מ"), שהינו חייל כיום בשירות סדיר ומסרה לו שהיא בהריון.

מ סיפר שמאחר והמבקשים לא היו בקשר מאז שנפרדו, הוא סבר שאין אמת בידיעה ואף הוסיף כי חשב שהמבקשת: "לא הייתי איתה בקשר חשבתי שהיא מחפשת תשומת לב, את יודעת איך זה שזוג נפרדים" (עמוד 3 לפרוטוקול מיום 15/9/2016).

66. עוד הוסיף מ שבאותו העת לא היה בקשר עם המבקש, שכן לאחר פטירת אביו הם התרחקו אחד מהשני. בסופו של יום, העיד שבחר לא לספר דבר למבקש. עם זאת, ציין שמתוך סקרנות נכנס לחשבון האינסטגרם של המבקשת ולחשבון הפייסבוק שלה, חיפש תמונות המעידות על הריון, אך לא מצא דבר.

מ הוסיף וטען שבחודש מרץ קיבל הודעה נוספת מהמבקשת, שספרה לו שילדה את הקטין. להודעה צרפה תמונה שלה עם סרט של בית חולים ובהודעה השלישית מאותה עת צרפה תמונה שלה מנשקת תינוק ואף שאלה האם נמצא בקשר עם המבקש ומ סיפר לה שאינם בקשר עוד.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

לאחר ההודעה השלישית שקיבל שאל את המבקשת איך מגדלת את הקטין והיא ספרה לו שהינה בצבא ומגדלת אותו בעזרת בני משפחתה. גם כעת נכנס לחשבון הפייסבוק והאינסטגרם ולא מצא דבר.

לטענתו בחודש מאי 2016, גילתה אמו את ההודעות שנשלחו על ידי המבקשת, בררה עימו האם הודיע למבקש ומשהשיב שלא עשה כן, הבהירה לו שזכות המשיב לדעת באם אכן נולד לו תינוק.

לאחר שיחה זו ניסה ליצור קשר עם המבקש ומשלא נענה, פנה לאחותו הגדולה (להלן: "ל") באמצעות הודעה בפייסבוק והודיעה לי על פניותיה של המבקשת לפיהן ילדה ילד מהמבקש וכי אינו יודע באם מדובר בהודעות אמת אם לאו. מיד לאחר מכן, יצרה עימו קשר האחות ל ושאלה אותו שאלות אודות ההודעות שקיבל ואף העיד שאמו של המבקש התקשרה בעקבות זאת לאמו ונסתה לברר עימה כיצד ידעה על ההריון.

67. האחות ל העידה שהכירה את המבקשת שהיתה חברה של אחיה. עוד הוסיפה שקבלה הודעה מהחבר באמצעות הפייסבוק אולם התקשתה להאמין, שכן היא בעצמה חברה של המבקשת ברשת הפייסבוק. לאחר שקבלה ההודעה מהחבר פנתה למבקשת שאשרה אודות ההריון וגלתה לה שהקטין נמסר לאימוץ. לטענתה, משהתקשתה להאמין למבקשת שהקטין נמסר לאימוץ, נסעה לביתה של אמה ולאחר שהגיעה לשם ונהלה עם אמה של המבקשת שיחה מעמיקה גלתה שאלו אכן פני הדברים ואז עדכנה את אחיה, הוא המבקש, אשר ככל הנראה שהה באותה עת במעצר.

68. המבקש העיד במהלך הדיון כי בשל חקירה המתנהלת נגדו בגין פרסום תועבה ומעשה מגונה בקטינה בקטינה בת פחות מ- 14 לכאורה, היה במעצר ונאסר עליו לעשות שימוש בטלפון נייד. לעניין זה טענה ב"כ היועמ"ש כי גרסה זו סותרת הגרסה הראשונית לפיה הסלולר היה בתיקון כפי שטען. עם זאת ומשאין מחלוקת על עובדת היותו של המבקש במעצר, הרי שגרסה זו מתיישבת עם פניותיה של המבקשת אל חברו הטוב ועם העובדה שהחבר ביקש ליצור עימו קשר ולא הצליח ומשכך, פנה דרך הפייסבוק לאחותו של המבקש. יוער שלא עלה בידי ב"כ היועמ"ש להצביע על מועד אחר בו נודע למבקש אודות קיומו של הקטין.

69. האפוטרופוס לדין טענה שלא ברור כיצד טענה המבקשת כי הקטין נמצא בחזקתה כשפנתה ל – מ כאשר באותה העת שהה באימוץ. לכך אשיב כי לא נסתרה גרסת האחות לפיה מהרה לביתה של המבקשת על מנת לאתר את הקטין, שכן סברה שהוא אכן בבית

בתי המשפט

תיק אימוץ 14/16

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

המבקשת ולמעשה לא האמינה למבקשת שמסרה הקטין לאימוץ. ברי כי אחרת לא היתה ממהרת האחות ל לביתה של המבקשת ולכן התרשמתי כי כך אכן נמסר לחבר, הגם שנסיונות מסירת האינפורמציה מצידה של המבקשת אינן ברורות דיין. משכך, בחרתי לקבל את גרסת החבר מ, לפיה בחר שלא לספר דבר. מה גם שכפי שצוין לעיל, לא הוכח ולא נטען מועד אחר באשר לידיעתו של המבקש אודות קיומו של בנו.

70. בנסיבות אלו, הוכח די הצורך כי המבקש ידע על קיומו של הקטין רק במהלך חודש מאי 2016 כגרסתו ולא עלה בידי ב"כ היועמ"ש או האפוטרופוס לדין, להציג לפניי גרסה אחרת אשר יש בה בכדי לקעקע מועד זה.

המסקנה אם כן היא כי המבקש ידע לראשונה על קיומו של בנו הקטין בסוף חודש מאי 2016, עת ספרה לו על כך אחותו הגדולה ואז מיהר לעשות כל מאמץ להשיב הקטין לחיקו ויחד עם המבקשת והאחות, מיהר לפעול ולהגיש בקשה מתאימה לבית משפט וכל זאת תוך 10 ימים מעת שנודע לו על קיומו של הבן לראשונה.

71. לאור זאת, די באמור בכדי לקבוע שלא חלפו 60 יום מעת נודע למבקש על קיומו של בנו ועד שהגיש הבקשה.

72. בעמ"מ 6243/16- 6262/16 קבע כבוד השופט רובינשטיין כי:

"על בית המשפט לענייני משפחה לשוב ולהידרש מעיקרא, ולבחון עובדתית האם היתה "אפשרות סבירה" לאתר את האב, בהתאם לחזקה שקבועה בחוק ועל סמך נתונים שעמדו בזמן אמת בפני העובדת סוציאלית שליוותה את האם, תוך בדיקת כל שלב. בהקשר של 60 הימים ראוי לבדוק גם אימתי הגיעה הידיעה בדבר ההריון והלידה לאב, והיש לכך רלוונטיות" (שם עמוד 13 להחלטה).

73. התוצאה אם כן היא כי לאור העובדה שקבעתי שהיתה אפשרות סבירה לאתר את האב, נוכח אי עמידת רשויות הרווחה בתנאים המקדימים ומשכך, הקביעה כי לא התקיימה עילת אימוץ כלפי האב וטרם חלפו 60 יום מעת שנודע לאב על קיומו של בנו או על הריונה של המבקשת, די בכך בכדי להצדיק דיון בבקשה לביטול.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

74. עניין האם

המשיב והאפוטרופוס לדין טענו שיש לדחות בקשת האם לאור העובדה שהאם מסרה הקטין לאימוץ ואף הוראות החוק אינן מאפשרות לה לעשות כן. לכאורה, אכן אלו הם פני הדברים, שכן הוראות החוק בעניינה של המבקשת ברורות ואין לאפשר לה חזרה מהסכמה משחלף המועד בעניינה.

עם זאת, שתי הערות בעניינה של האם.

האחת, אין משמעות מעשית לדחיית בקשתה של האם, שכן שני המבקשים הצהירו לפניי כי בדעתם לגדל הקטין יחד.

לעניין זה נשאל האב:

"ש. אם בית המשפט יחליט שהמבקשת לא יכולה לחזור מהסכמתה שהילד בר אימוץ כלפי המבקשת, מה תעשה?"

ת. אם אני זוכה בו למה שלא תראה אותו, אני לא מבין אותך. אני אלחם שהיא תהיה בחיים של הילד. היא אמו שלו"
(ראו עמוד 20 לפרוטוקול).

נראה כי תשובתו זו של המבקש מבהירה עד כמה אין כל רלוונטיות להכרעה בסוגיה זו.

השנייה, הגם שהאם חתמה על הצהרה לפיה מבקשת למסור הקטין לאימוץ והוסבר לה משמעות האימוץ וכי יכולה להתחרט במשך 60 יום בלבד, הצהירה האם כי הוסבר לה שיכולה להתחרט במשך שישה חודשים.

לעניין טענה זו, לא מצאתי כי יש בה ממש, שכן האם הוחתמה באופן מפורש על כך (ראו לעניין זה סעיף 9 לכתב הסכמת הורה למסירת ילדו לאימוץ). על אף האמור, אני סבורה, שהגם שהוחתמה על כך, לא קלטה זאת האם בחושיה, שכן מעבר להצהרת האם, העידה האחות שמיד כשפנתה אל האם עם גילוי החדשות המסעירות על לידת הקטין, הרגיעה אותה האם ואמרה לה שיש לה שישה חודשים להתחרט. יוער שאמירה זו לא נרשמה לפרוטוקול. עם זאת, האחות ל ציינה בשיחה עם העו"ס שהתקיימה לצורך הגשת תסקיר בענייניו של האב, אשר נדרש על ידי, שהמבקשת אמרה לבני המשפחה שיש להם חצי שנה להתחרט.

ברור כי אם המבקשת לא היתה חושבת שעומד לרשותה פרק זמן של חצי שנה, לא היתה טורחת לציין זאת בפני האחות.

אכן, היה על המבקשת לקרוא היטב את המסמך עליו חתמה ולהקשיב לדברי ההסבר שנאמרו לה על ידי עו"ד שירה גורדון. עם זאת, מצופה היה מעו"ד גורדון להבהיר

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

למבקשת, ברחל בתך הקטנה, את פרק הזמן העומד בפניה להגיש בקשה לביטול אימוץ ולוודא שאכן האם הבינה זאת ולא להסתפק בהנהון מצידה כאשר מפרטת האמור בכתב ההסכמה כפי שנעשה בפועל. המדובר במעמד קשה לכל אם שנאלצת לעבור אותו, קל וחומר לבחורה צעירה כבת 19, שנמצאת שם לבדה ולאחר אובדן אביה, פרידה מחבר וגילוי ההריון.

לפיכך, מצופה שבעתיד, עו"ד המחתיים הורה על כתב הסכמה, יוודא שאותו הורה הבין כל שלב ושלב בכתב ההסכמה ולא יסתפק בהנהון ראש.

לסיכום הטענה, מצאתי כי אין להידרש לה נוכח רצון המבקשים לגדל הקטין יחדיו ובשים לב להצהרת האב לעניין. משכך, לא מצאתי מקום לקבוע דבר בהתייחס לטענה זו.

הערות לסיום

75. לא מצאתי מקום להידרש ליתר טענות הצדדים משלא מצאתי בהן ממש. עם זאת יצוין שאין לקבל טענת המבקשים לפיה היה מקום לעשות שימוש במידע שנמסר לעו"ס לפי חוק האימוץ בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק, שכן הוראות החוק בעניין ברורות וקובעות באופן מפורש בסעיף 8ג (ב) כי לא ייעשה שימוש במידע שנמסר על פי סעיף זה אלא בהתאם למטרות שלשמן נמסרו.

76. בהתייחס לפסקי הדין שהוצגו על ידי ב"כ היועמ"ש שנדונו בפני מותבים שונים במחוז זה, מצאתי לאחר שעיינתי בהם כי המקרים שהתבררו שם שונים מהמקרה הנדון בתכלית השינוי. ראשית, מדובר בבקשות להכריז על קטין כבר אימוץ או בקשות לפי סעיף 12ג לחוק ולא בבקשות לביטול ההכרזה כפי הבקשה שמתבררת לפניי.

77. עוד אוסיף כי בשניים מהמקרים ידע האב אודות לידת הקטין/ קטינה, טרם הגשת הבקשה, מה שלא התקיים במקרה הנדון. במקרה השלישי שהוצג, לא ידע האם כלל מיהו האב האפשרי. משכך, אין בפסיקה שצורפה כל רלוונטיות להליך הנדון.

78. סוף דבר

לאור התוצאה אליה הגעתי, ובהינתן הדעת לכך, שהיתה אפשרות סבירה לזהות האב, למצאו או לברר דעתו, אני מורה על ביטול פסק הדין מיום 10/2/2016 בהתאם להוראות סעיף 13א (א) לחוק.

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

בעניין זה עולה מפרוטוקול מספר 278 של ועדת החוקה, חוק ומשפט מיום 28/11/2010 כי כוונת המחוקק במילים "יורה בית משפט על ביטול הכרזה" בסעיף 13 א (א) לחוק כי: "ב'יורה' אם בא האבא תוך 60 יום ואומר אני האבא והוכח שהוא האבא, לפי הגרסה של ה'יורה' בית משפט חייב להחזיר לו את הילד. כלומר בלי בדיקה אם מסוגל או לא מסוגל, אם הוא מתאים או לא מתאים, מיד מחזירים לו את הילד". (שם עמוד 38, דברי ח"כ זבולון אורלב)

בתי המשפט

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תיק אימוץ 14/16

13960-06-16

תאריך: 9/10/16

לפני: כבוד השופטת עפרה גיא

בשים לב להוראות הסעיף, אני מורה על עיכוב ביצוע ההחלטה למשך 30 יום, דהיינו עד ליום 10/11/2016 ובמועד זה יוחזר הקטין לידי המבקשים באמצעות העו"ס וזאת על מנת לאפשר לב"כ היועמ"ש להגיש בקשת הכרזה או לפעול בכל הליך אחר בו ימצא מי מהצדדים לנכון.

מותר לפרסום ללא פרטים מזהים.

עפרה גיא, שופטת

בית משפט לענייני משפחה באשדוד